

Tema: Behandlade som jämlikar? – Mänskliga rättigheter

Avsnitt 2: Dina rättigheter

Jag har rättigheter... Du har rättigheter... Hur påverkar dina rättigheter mina? Detta avsnitt handlar om andras rättigheter och kopplingen mellan rättigheter och skyldigheter.

Varning: Den här delen innehåller länkar till sajter som exempelvis YouTube. Innehållet på externa sajter kan ändras, och du bör alltid kontrollera att det är lämpligt för skolelever.

Vad lär sig eleverna i detta avsnitt?

Eleverna kommer att

- utveckla förståelse för och kunna skilja på rättigheter och skyldigheter,
- förstå kopplingen mellan globalisering, lokala seder och rättigheter,
- utforska sina egna begränsningar och prioriteringar för sig själva och för andra.

Undervisningsmaterial

Undervisningsmaterial 4	Berättelsen om Iqbal
Undervisningsmaterial 5	Citat från modeindustrin
Undervisningsmaterial 6	Fotografier
Undervisningsmaterial 7	Berättelser
Undervisningsmaterial 8	Scenarier

Klassuppgift 1: Viktigare än mina rättigheter?

Be dina elever fundera över de kläder som de har på sig: var har de tillverkats? Vet dina elever någonting om de mänskliga rättigheterna i det landet? Förklara för dem att i vissa länder skyddas inte de mänskliga rättigheterna av lagen på samma sätt som i andra länder. I vissa länder arbetar vuxna människor långt över åtta timmar om dagen fem dagar i veckan, för en väldigt låg lön och utan något juridiskt skydd. Till och med barn får ibland arbeta i stället för att gå i skolan. Hur reagerar dina elever på att barn i andra länder kan ha fråntagits rätten att gå i skolan för att tillverka kläderna som dina elever har på sig?

Titta närmare på citaten från modeindustrin i undervisningsmaterial 5 och jämför dem med Iqbals berättelse i undervisningsmaterial 4. Fråga om dina elever känner att de kan/borde göra någonting. Var upphör våra friheter och rättigheter och var tar andras friheter och rättigheter vid? Om dina elever inte har nämnt det än, så förklara för dem att våra rättigheter är någon annans skyldigheter och vice versa. Be dina elever att hitta skyldigheten bakom varje rättighet på den rättighetsvägg som de skapade i avsnitt 1.

Grupparbete 1: Barns rättigheter förr och nu

Fråga dina elever hur det kommer sig att det finns lagar som upprätthåller rättigheter i vissa länder. Visa dem bilderna i undervisningsmaterial 6 och be dem kommentera det de ser: kan eleverna gissa

EUROPEISKA HISTORIENS HUS

sammanhanget? Var tror de att barnen kommer från? När tror de att bilderna togs? Förklara att under den industriella revolutionen var barnarbete vanligt i hela Europa. Det fanns ingen skolplikt och familjer fick på grund av fattigdom och nöd låta sina barn arbeta i fabriker eller gruvor. Dela in eleverna i fem ungefär lika stora grupper efter denna diskussion och be dem att så noggrant som möjligt beskriva två typiska dagar under en vanlig vecka: en vardag och en helgdag. Be dem dela upp rapporten i timmar och låt dem fylla i varje fält med sina aktiviteter, ungefär som om det vore deras kalender. Låt dem sedan kommentera sina scheman. Hur mycket tror dina elever att barns scheman har förändrats över åren? Dela sedan slumpvis ut berättelserna om barnen i undervisningsmaterial 7 till var och en av de fem grupperna och be dem göra samma övning för två dagar i dessa barns liv. För att få mer information om ämnet kan du använda dig av följande länk för att komma till en artikel om barns rättigheter och barnarbete ur ett historiskt perspektiv:

History of child rights and child labour

Rama Kant Rai*

Grupparbete 2: Viktigare än mina rättigheter?

Finns det någonsin omständigheter då mänskliga rättigheter kan upphävas? Kan man rättfärdiga fråntagandet av någons mänskliga rättigheter för att skydda det allmänna bästa? När upphör fråntagandet av rättigheter? Fråga vad eleverna tycker om detta. Håller de med om att det är rätt att ta ifrån någon hans eller hennes rättigheter i vissa fall? Är det allmänna bästa viktigare än en enskild persons mänskliga rättigheter? Vem är det som slutligen har rätt att bestämma huruvida en misstänkts rättigheter kan upphävas? Använd undervisningsmaterial 8 för att diskutera dessa frågor vidare med hjälp av några konkreta exempel.

Du kan be dem arbeta tillsammans och göra en lista över de rättigheter som de anser är livsnödvändiga och måste finnas kvar och de rättigheter som de skulle avstå eller ge upp för att garantera det allmänna bästa.

Grupparbete 3: Tid för debatt!

På vilket sätt är lokala traditioner kopplade till mänskliga rättigheter och minoriteters rättigheter? Det diskuteras ofta hur traditionella sedvänjor som har utövats i hundratals år i olika delar av världen ibland strider mot mänskliga rättigheter. När vi är vana vid att praktisera en viss sedvänja inser vi ibland inte följderna av det. Dela in klassen i två ungefär lika stora grupper. Informera grupperna om att de ska förbereda sig inför en debatt om respekten för mänskliga rättigheter och minoriteters rättigheter kontra traditioner och sedvänjor. Kan dina elever komma på några exempel på sedvänjor som skulle kunna tolkas som bristande respekt för, och till och med brott mot, mänskliga rättigheter i ert samhälle? Låt dem fundera över om ett förbud mot att vissa nationer eller grupper praktiserar vissa traditioner och sedvänjor skulle vara lämpligt, och i så fall varför. Titta på följande dokument för att få mer information om hur du kan anordna en debatt i klassrummet:

